

Stefna um ráðstafanir gegn hagsmunaárekstrum

Sparisjóður Bingeyinga

1. Gildissvið, tilgangur og viðmið

Tilgangur stefnunnar er að koma í veg fyrir, greina, skrá og stýra hagsmunaárekstrum í starfsemi sparisjóðsins og tryggja að ákvarðanir séu teknar af heilindum, hlutlægni og í samræmi við hagsmuni viðskiptavina og sparisjóðsins. Stefnan er sett með hliðsjón af íslenskum lögum og reglum sem gilda um fjármálafyrirtæki, góðum stjórnarháttum og viðeigandi viðmiðum Evrópsku bankaeftirlitsstofnunarinnar (EBA) um stjórnarhætti og stjórnun hagsmunaárekstra, auk annarra leiðbeininga eftir því sem við á.

Stefnan gildir um stjórn, sparisjóðsstjóra, alla starfsmenn, verktaka eftir því sem við á og aðra sem starfa í umboði sparisjóðsins. Hún tekur til raunverulegra, mögulegra og skynjaðra hagsmunaárekstra og getur einnig átt við eftir að viðskiptasambandi lýkur ef trúnaðar- eða verndarskyldur eru enn til staðar.

Greining hagsmunaárekstra (dæmigerð tilvik)

- Hætta er á að sparisjóðurinn, starfsmaður, stjórnarmaður eða tengdur aðili njóti fjárhagslegs ávinnings eða forðist tap á kostnað viðskiptavinar.
- Viðkomandi hefur hagsmuna að gæta af niðurstöðu þjónustu/viðskipta sem eru aðgreinanlegir frá hagsmunum viðskiptavinar.
- Til staðar eru hvatar til að setja hagsmuni annars viðskiptavinar (eða hóps) frammar hagsmunum hlutaðeigandi viðskiptavinar.
- Starfsmaður/stjórnarmaður eða tengdur aðili stundar sams konar rekstur eða er í samkeppni við viðskiptavin.
- Þegið er eða mun verða þegin gjöf, boð, afsláttur, boðsferð eða önnur umbun frá þriðja aðila í tengslum við þjónustu (umfram venjubundnar þóknarir).

Helstu varnir og ráðstafanir

- Tilkynning og mat án tafar, skráning niðurstöðu og eftirfylgni (kaflar 3 og 8).
- Vanhæfi/frávik: viðkomandi viku, tekur ekki þátt og frávik er skráð (kafla 4).
- Sérstök meðferð og aukin skráning vegna viðskipta við stjórnarmenn, lykilstarfsmenn og tengda aðila (kafla 5).
- Takmarkanir á gjöfum, boðum og umbun frá þriðja aðila og skráning tilvika sem ekki er unnt að hafna (kafla 6).
- Aðgangsstýring að trúnaðarupplýsingum og eftirfylgni með tengdum innri reglum (sjá kafla 9: tengd skjöl).
- Upplýsingagjöf til viðskiptavina ef ekki er unnt að stýra árekstri með fullnægjandi vissu (kafla 7).

Skilgreiningar

Í stefnunni er eftirfarandi hugtök notuð í þessum skilningi:

- **Hagsmunaárekstur:** Aðstæður þar sem persónulegir, fjárhagslegir eða tengdir hagsmunir geta haft áhrif á, eða valdið hættu á að hafi áhrif á, óhlutdræga og faglega ákvörðunartöku eða framkvæmd starfa fyrir sparisjóðinn.

- **Raunverulegur hagsmunaárekstur:** Hagsmunaárekstur sem er til staðar og hefur þegar áhrif eða er mjög líklegur til að hafa áhrif á ákvörðun eða háttsemi.
- **Mögulegur hagsmunaárekstur:** Aðstæður þar sem hagsmunaárekstur getur skapast síðar, t.d. vegna komandi ákvörðunar, samnings, starfaskipta eða nýrra tengsla.
- **Skynjaður hagsmunaárekstur:** Aðstæður þar sem utanaðkomandi aðili getur með eðlilegum hætti talið að hagsmunaárekstur sé til staðar, jafnvel þótt hann sé ekki raunverulegur.
- **Tengdir aðilar:** Aðilar sem teljast tengdir samkvæmt lögum og/eða innri reglum sparisjóðsins, m.a. nánir vandamenn, lögaðilar í eigu eða undir yfirráðum viðkomandi, og aðrir aðilar þar sem tengsl geta haft áhrif á óhlutdrægni.
- **Lykilstarfsmaður:** Starfsmaður sem gegnir lykilhlutverki í stjórnun, áhættustýringu, regluvörslu, innri endurskoðun eða öðrum störfum sem geta haft veruleg áhrif á áhættusnið eða ákvarðanatöku sparisjóðsins.
- **Vanhæfi og frávík:** Skylda til að víkja sæti, taka ekki þátt í umræðu eða ákvörðun og/eða láta annan aðila afgreiða mál þegar óhlutdrægni getur verið dregin í efa.
- **Gjafir, boð og umbun:** Gjafir, afslættir, boðsferðir, þjónusta eða önnur fríðindi sem veitt eru af þriðja aðila og geta skapað hættu á áhrifum á óhlutdræga ákvörðunartöku.
- **Verktaki og umboðsaðili:** Aðili utan sparisjóðsins sem sinnir verkefnum, veitir þjónustu eða kemur fram í umboði sparisjóðsins á grundvelli samnings.

2. Meginreglur

Allir sem starfa fyrir sparisjóðinn skulu haga störfum sínum af heilindum, hlutlægni og fagmennsku, setja lögmæta hagsmuni viðskiptavina og sparisjóðsins í forgang og forðast að persónulegir, fjárhagslegir eða tengdir hagsmunir hafi áhrif á ákvarðanatöku.

3. Tilkynningarskylda

Sá sem verður var við raunverulegan, mögulegan eða skynjaðan hagsmunaárekstur skal án tafar tilkynna það sparisjóðsstjóra. Ef málið varðar sparisjóðsstjóra eða telst sérstaklega viðkvæmt skal tilkynna það formanni stjórnar. Allar slíkar tilkynningar skulu skráðar og metnar.

4. Vanhæfi og frávík

Aðili sem á persónulegra eða fjárhagslegra hagsmuna að gæta í máli, eða tengist málsaðila með þeim hætti að óhlutdrægni hans kann að vera dregin í efa, skal víkja af fundi og taka hvorki þátt í umræðu né ákvörðun. Slíkt frávík skal skráð í fundargerð eða sérstaka skrá eftir því sem við á.

5. Viðskipti við stjórnarmenn, lykilstarfsmenn og tengda aðila

Viðskipti, lán og önnur fyrirgreiðsla við stjórnarmenn, sparisjóðsstjóra, lykilstarfsmenn, eigendur virkra eignarhluta og tengda aðila skulu fara fram á sambærilegum kjörum og gilda um aðra viðskiptavini í sams konar viðskiptum, sæta aukinni skráningu og viðkomandi skal ekki koma að afgreiðslu eigin máls.

6. Gjafir, boðsferðir og umbun frá þriðja aðila

Óheimilt er að þiggja gjafir, boð, afslætti, boðsferðir eða aðra umbun frá viðskiptavinum, birgjum eða öðrum þriðja aðila ef það getur haft áhrif á eða skapað hættu á að það hafi áhrif á óhlutdræga ákvörðunartöku. Tilvik sem ekki er unnt að hafna skulu skráð og metin samkvæmt innri reglum.

7. Upplýsingagjöf til viðskiptavina

Ef ekki er unnt með fullnægjandi vissu að koma í veg fyrir eða stýra hagsmunaárekstri þannig að hagsmunir viðskiptavinar séu varðir skal upplýsa viðskiptavin með skýrum hætti um eðli og ástæður árekstrar áður en viðskipti eða þjónusta fara fram. Upplýsingagjöf og forsendur hennar skulu skráðar.

8. Skráning, fræðsla og endurskoðun

Sparisjóðsstjóri ber ábyrgð á að viðhalda skrá yfir hagsmunaárekstra, viðbrögð og niðurstöður. Í skránni skulu að lágmarki koma fram dagsetning, aðilar, eðli árekstrar, ráðstafanir, hver samþykkti úrlausn og hvort viðskiptavinur hafi verið upplýstur. Starfsmenn og stjórnarmenn skulu fá reglubundna fræðslu og staðfesta eftir þörfum að þeir hafi kynnt sér stefnuna. Stefnan og skráin skulu yfirfarnar árlega og oftár ef tilefni er til.

Skráning skal fara fram samkvæmt samræmdu ferli þar sem tilkynning um hagsmunaárekstur leiðir til mats á eðli og alvarleika máls, ákvörðunar um viðeigandi ráðstafanir, skráningar niðurstöðu og eftirfylgni, og – ef við á – upplýsingagjafar til viðskiptavinar.

- **Geymsla og aðgangur:** Skráin skal varðveitt á öruggum stað/kerfi og aðgangur að henni skal vera takmarkaður við þá sem þurfa á honum að halda vegna starfa (t.d. sparisjóðsstjóra og eftir atvikum skrifstofustjóri/innra eftirlit).
- **Varðveisla:** Fylgja skal reglum sparisjóðsins um persónuvernd og skjalavörslu um varðveislutíma og eyðingu gagna.
- **Flokkun og mat:** Skráð skal hvort málið teljist viðkvæmt og/eða hááhættu, og hvaða samþykkt/eskalerun átti sér stað (t.d. til stjórnarformanns eða stjórnar).
- **Lokun og eftirfylgni:** Í skránni skal koma fram hvenær mál telst lokið og hvort eftirfylgni hafi farið fram (t.d. endurmat, prófun á virkni ráðstafana eða áminning um fræðslu).

9. Viðurlög og tengd skjöl

Brot gegn stefnunni geta leitt til úrbóta, agaviðurlaga eða annarra ráðstafana samkvæmt ráðningarkjörum, innri reglum og lögum. Stefna þessi skal lesin með siðareglum, reglum um meðferð upplýsinga, reglum um venslaða aðila og öðrum tengdum innri reglum sparisjóðsins.

10. Verktakar og umboðsaðilar

Samningar við verktaka, ráðgjafa og aðra umboðsaðila sem starfa fyrir sparisjóðinn skulu kveða skýrt á um trúnað, tilkynningarskyldu vegna hagsmunaárekstra, óhæði eftir því sem við á og heimildir sparisjóðsins til að grípa til ráðstafana ef árekstur kemur upp.

Útg.	Útgáfudagur	Breyting/nýjungar	Af	Staðfest af	Dagsetning
1.0	18.03.2024	Endurunnin stefna		Stjórn	18.03.2024
2.0	13.05.2026	Skilgreiningar settar inn, skerpt á kröfum, skráningu, fræðslu og varðveislu gagna.	JS	Stjórn	25.06.2026